

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказ голови правління
ВГО «Асоціація
працівників дошкільної
освіти»
від 19 грудня 2025 №29-о

Програма підвищення кваліфікації
«Недискримінаційне середовище закладу освіти»

Розробник програми: Іванчук Сабіна Айдинівна – доктор педагогічних наук, завідувач кафедри педагогіки, дошкільної та спеціальної освіти Дніпровського національного університету імені Олеся Гончара;

Мета: підвищення кваліфікації педагогічних працівників та адміністрації закладів освіти у питаннях створення і підтримки недискримінаційного середовища, що ґрунтується на принципах рівності, поваги до різноманіття та прав людини.

Обсяг підвищення кваліфікації — 30 год / 1 кредит ЄКТС.

Завданнями курсу є:

1. Ознайомлення з принципами і методами формування недискримінаційного середовища в освітньому процесі.
2. Розвиток практичних навичок для запобігання та вирішення конфліктів на ґрунті дискримінації.
3. Навчання роботі з різними категоріями учнів, що мають різні потреби, особливості чи права.

4. Поглиблення знань про законодавчі вимоги, спрямовані на забезпечення рівності прав у сфері освіти.

5. Сприяння формуванню позитивної культурної атмосфери, де кожен учасник освітнього процесу відчуває себе рівним і захищеним від будь-якої форми дискримінації.

Напрями підвищення кваліфікації. Цей курс сприятиме створенню комфортного та безпечного середовища для виховання, розвитку та соціалізації дітей, незалежно від їхнього соціального, культурного чи фізичного становища, а також толерантного ставлення та поваги до колег.

Форма підвищення кваліфікації: дистанційна

Вид підвищення кваліфікації: семінар-практикум

Цільові аудиторії: фахівці дошкільної освіти

Перелік загальних компетентностей:

- Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- Здатність до міжособистісної взаємодії.
- Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; здатність усвідомлювати свої професійні можливості та діяти лише в межах рівня професійної підготовленості, діяти на основі етичних міркувань (мотивів), доброчесності, соціальної відповідальності, поваги до різноманітності та мультикультурності.

Перелік професійних компетентностей:

- Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку навичок свідомого дотримання суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.
- Здатність до забезпечення індивідуального і диференційованого розвитку дітей раннього і дошкільного віку з особливими освітніми потребами відповідно до їхніх можливостей та потреб.
- Здатність до виховання в дітей раннього і дошкільного віку толерантного ставлення та поваги до інших, попередження та протидії булінгу.
- Здатність знаходити, опрацьовувати потрібну освітню інформацію та застосовувати її в роботі з дітьми, батьками; здатність враховувати культурні, релігійні, соціальні та мовні особливості родини під час освітнього процесу та здійснювати його незалежно від власних поглядів, стереотипів та упереджень.
- Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами; здатність залучати учасників освітнього процесу на засадах партнерства та взаємної відповідальності.

Очікувані результати навчання - Учасники курсів розвиватимуть навички ідентифікації та протидії дискримінаційним проявам в освітньому процесі, а також здобудуть знання про законодавчі ініціативи та міжнародні стандарти щодо недискримінації в освітніх установах.

Зміст програми

Теми	Зміст	Кількість годин
Стереотипи. Булінг. Протидія булінгу в закладі освіти.	Поняття про стереотипи, булінг, його ознаки та види	8
	Основні механізми розповсюдження булінгу та його наслідки.	
	Профілактика булінгу в середовищі ЗДО	
	Кібербулінг: Що це таке?	7

Кібербулінг. Явище кібербулінгу як науково-педагогічна проблема	Форми кібербулінгу: Види та приклади.	
	Вплив кібербулінгу на жертв: Психологічні наслідки.	
	Як розпізнати кібербулінг	
Мобінг. Профілактики проявів мобінгу в соціальних групах	Поняття мобінгу. Його різновиди та причини виникнення.	8
	Форми мобінгу	
	Способи прояву мобінгу	
	Права постраждалих від цькування та юридичні наслідки за вчинення мобінгу	
Харасмент. Харасмент у колективі: способи захисту	Сутність поняття «харасмент»	7
	Категорії харасменту	
	Психологічні наслідки	
	Профілактика харасменту на робочому місці	

Рекомендована література:

1. Ведернікова А. О., Корсунська В. В., Стариченко А. О. Проблеми харасменту у вищій освіті та засоби протидії. Соціально-психологічні та правові аспекти протидії насиллю в освітніх закладах: матер. III Всеукр. форуму (Дніпро, 10 лют. 2022 р.). Дніпро : ВНПЗ «Дніпровський гуманітарний університет». С. 26.
2. Гіденко Є. С. Кібербулінг: насильство в соціальній мережі: стаття. ISSN 2307-1745 Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. 65 Сер.: Юриспруденція. 2021, с 27 № 50. [Електронний ресурс] URL: <https://www.vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc50/8.pdf>
3. Гмиря Н. І. Кібербулінг: як виявити та попередити: Матеріали II Всеукраїнського науково-практичного форуму [Електронний ресурс]. 2020. Суми. С. 29–33. URL:

http://soippo.edu.ua/images/%D0%9A%D0%BE%D0%BD%D1%84%D0%B5%D1%80%D0%B5%D0%BD%D1%86%D1%96%D1%97_%D0

4. Долгова О. М. Кібербулінг як форма психологічного насильства та шляхи його подолання: видавнича група «Наукові перспективи». «Перспективи та інновації науки» [Електронний ресурс]. Випуск No 10(15), 2022. С. 449–459. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/issue/view/82/122>

5. Журавко Т. В. Булінг як соціально-психологічна проблема в освітньому середовищі: стаття. ISSN 2663-6026 (Print). 2663-6034 (Online). Теорія і практика сучасної психології [Електронний ресурс]. 2019 р., № 6, Т. 1. URL: http://tpsp-journal.kpu.zp.ua/archive/6_2019/part_1/12.pdf

6. Загоруй Л. М., Загоруй І. С. Харасмент як вид гендерної дискримінації. Вісник Луганського навчально-наукового інституту імені Е.О. Дідоренка. 2023. №. 2. С. 34-45.

7. Іванчук С., Геєнко М. Соціально-психологічні та правові аспекти профілактики булінгу та мобінгу в закладі освіти. Гуманізація навчально-виховного процесу. Збірник наукових праць Виходить 2 рази на рік Заснований у вересні 1996 р. № 2 (108) 2025 С.47-56.

8. Колотило М. К. Кібербулінг: відмінності від «традиційного» булінгу та шляхи подолання: стаття. 2020. [Електронний ресурс]. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/39887/1/S_r_i_s_X_2020-190-193.pdf

9. Корсунська В. В. Харасмент в освітніх закладах. Соціальнопсихологічні та правові аспекти протидії насиллю в освітніх закладах : матеріали II Всеукр. Форуму, м. Дніпро, 11 лютого 2021 р. С. 111-115

10. Красюк Т. В. Федорченко А. О. Мобінг: причини виникнення та способи подолання. Аналітичне-порівняльне правознавство / редкол.: Ю. М. Бисага (голов. ред.), Д. М. Белов, С. Б. Булеца та ін.; ДВНЗ «УжНУ» – Ужгород, 2022. – №6. – С. 140-145. – Бібліогр.: с. 144-145. URL <http://journal-app.uzhnu.edu.ua/article/view/273560/268929>

11. Ладик В. Є. Мобінг на робочому місці: як протидіяти насильству на роботі. Перспективи. Соціально-політичний журнал. 2022. № 2. С. 146–153.

12. Міхеєва О.Ю. Кібербулінг як соціально-педагогічна проблема: стаття. / О. Ю. Міхеєва, М. М. Корнієнко. «Young Scientist» № 11 (63) November, 2018. [Електронний ресурс]. URL: <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2018/11/60.pdf>

13. Протидія булінгу в закладі освіти: системний підхід. Методичний посібник. / Андрєєнкова В.Л., Мельничук В.О., Калашник О.А. Київ: ТОВ «Агентство «Україна», 2019. 132 с.

14. Туранська А. Булінг як соціально-психологічний феномен в освітньому середовищі закладів вищої освіти : дис. – Львівський державний університет внутрішніх справ, 2023.